

Załącznik 1

Czynniki krzywdzenia dzieci - to wszelkie czynniki zwiększające prawdopodobieństwo, że dziecko doświadczy intencjonalnego lub nieintencjonalnego krzywdzenia, nieodpowiednich dla niego działań, które mogą spowodować zaburzenia w przebiegu jego rozwoju.

Czynniki ryzyka mogą być związane ze środowiskiem społecznym, rodzinnym, środowiskiem szkolnym, mogą leżeć po stronie rodziców, dziecka lub innych dzieci w rodzinie.

- **Środowisko społeczne:**

- a/ złe warunki materialne
- b/ złe warunki mieszkaniowe
- c/ brak dbałości o higienę (osobistą, otoczenia)
- d/ bezrobocie
- e/ praca dorywcza
- f/ dyskryminacja

- **Środowisko rodzinne**

- a/ samotny rodzic
- b/ rodzina wielodzietna
- c/ rodzina zastępcza/adopcyjna
- d/ brak uregulowanego życia domowego
- e/ wysoki poziom stresu
- f/ osoba wymagająca stałej opieki w domu
- g/ brak wsparcia ze strony rodziny/przyjaciół
- h/ przemoc w rodzinie
- i/ problemy w relacjach w rodzinie
- j/ kurator w rodzinie – w przeszłości, obecnie
- k/ karalność rodziców – wszczęte postępowanie/wyrok
- l/ interwencje policji
- ł/ pobyty w placówkach interwencyjnych

- **Rodzice**

- a/ matka lub ojciec poniżej 18 roku życia
- b/ przewlekła choroba somatyczna rodzica/rodziców
- c/ upośledzenie umysłowe rodzica
- d/ choroba psychiczna rodzica (depresja, inne)
- e/ uzależnienie od alkoholu, narkotyków, leków, inne
- f/ rodzice jako ofiary przemocy w dzieciństwie
- g/ przeżywanie żałoby przez rodziców
- h/ brak zainteresowania rodziców higieną dziecka
- i/ brak zainteresowania rodziców potrzebami dziecka
- j/ nie stosowanie się rodziców do zaleceń lekarza/pielęgniarki
- k/ depresja poporodowa matki
- l/ rodzic/rodzice przebywający za granicą
- ł/ bezrobocie rodzica (rodziców)

- **Dziecko**

- a/ brak opieki lekarskiej podczas ciąży

- b/ poród bez pomocy medycznej
- c/ zaburzony rozwój psychomotoryczny dziecka (do 3. roku życia)
- d/ brak regularnych szczepień
- e/ brak opieki lekarskiej nad dzieckiem
- f/ choroba przewlekła
- g/ niepełnosprawność
- h/ odrzucenie dziecka
- i/ zaniedbana higiena dziecka
- j/ dziecko jest głodne/wychudzone
- k/ nieodpowiednie ubranie dziecka
- l/ urazy fizyczne na ciele dziecka
- ł/ niepokojąca relacja rodzic – dziecko (rodzic unika kontaktu z dzieckiem, nie mówi do niego, nie uśmiecha się do dziecka)
- m/ tzw. trudne dziecko – często płacze, złości się, niespokojne, niejadek

- **Inne dzieci w rodzinie**

- a/ faworyzowanie jednego z dzieci
- b/ dzieci z różnych związków
- c/ partner nie będący ojcem dziecka
- d/ dzieci hospitalizowane (choroba przewlekła, inne)
- e/ dzieci niepełnosprawne
- f/ inne dzieci przebywające w placówkach opiekuńczych/ rodzinie zastępczej/rodzinie adopcyjnej.

- **Środowisko szkolne/przedszkolne**

- a/ odtrącenie dziecka przez grupę z powodu rasy, wyznania, narodowości, statusu społecznego lub finansowego, zaburzeń zdrowotnych, wyglądu lub zachowania,
- b/ udzielenie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w niewystarczającym zakresie,
- c/ zły dobór metod pracy wychowawczej i dydaktycznej powodujący sytuację braku sukcesu i wsparcia dziecka,
- d/ faworyzowanie wybranych dzieci przez nauczyciela
- e/ brak znajomości specyfiki zachowań dzieci zgodnie z wiekiem rozwojowym